

Spolupráca úradov životného prostredia v Maďarsku a na Slovensku

Cieľom spolupráce týkajúcej sa ochrany životného prostredia je dostať prírodné bohatstvá regiónu a potenciálne možnosti skryté v nich do ich adekvátneho postavenia. Toto riešenie je obsiahnuté v prírodnozemepisnej štruktúre regiónu, veď vodné toky vstupujúce z juhovýchodného Slovenska (Slaná, Bodva, Hornád, Bodrog, Sokoliansky potok a potok Roňava) spájajú pohraničný región do jedného celku. Znečisťovanie životného prostredia nepozná hranice, preto vypracovanie spoločného programu jeho ochrany a konkrétnych plánov jednotlivých opatrení, týkajúcich sa prevencie a riešenia možných problémov, je rozhodne opodstatnené. Nenahraditeľným prvkom plánovania okrem iného je zabezpečenie prístupu k informáciám o životnom prostredí.

Územné orgány štátnej správy ochrany životného prostredia oboch štátov musia spolupracovať prioritne na prevencii a znížení nežiaducich vplyvov týkajúcich sa pohraničných regiónov, a to takým spôsobom, aby dôvody vyplývajúce z národných špecifik (jazykové bariéry, právne a kultúrne rozdiely) neprekážali vyrovnaniu a integrovanému rozvoju. Spoznaním dôležitosti realizácie hore uvedených cieľov Severomaďarský inšpektorát životného prostredia a vodného hospodárstva našiel v programovom balíku PHARE-CBC-2002 finančné zdroje na vybudovanie spolupráce.

Inšpekcia ochrany životného prostredia, prírody a vodného hospodárstva severného Maďarska (Észak-magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség) v rámci tohto programu chcela týmto projektom položiť základy spolupráce medzi inštitúciami ochrany životného prostredia regiónov severného Maďarska a juhovýchodného Slovenska. Tento projekt mal názov *Vytvorenie a rozšírenie maďarsko-slovenskej prihraničnej odbornej spolupráce v oblasti ochrany životného prostredia, objavenie možností spolupráce štátnej správy v prospech harmonizovanej aplikácie právneho systému Európskej únie*. Partnerskými organizáciami projektu boli Krajský úrad životného prostredia Košice, Slovenská inšpekcia život-



Pracovníci košického KÚ ŽP a s kolegami zo severomaďarského inšpektorátu na návšteve zlievarni v Sátoraljaújhely v Maďarsku

ného prostredia Košice a Slovenská agentúra životného prostredia Košice. Prizvanými účastníkmi na riešenie dieľčích problémov boli Slovenský vodohospodársky podnik - Povodie Hornádu a Bodvy, závod Košice, Slovenský hydrometeorologický ústav Košice a Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Košiciach.

Spoločnou dohodou sme si vytýčili nasledovné krátkodobé ciele: oboznámenie sa s úlohami maďarských (slovenských) orgánov ochrany životného prostredia (kompetencie, príslušnosť, právne predpisy, správne konania), vytvorenie systému kontaktov potrebných na spoluprácu v oblasti ochrany životného prostredia a rozvoj humánnych zdrojov potrebných k vytvoreniu tohto systému.

Dlhodobými cieľmi sme označili zachovanie prírodných zdrojov v pohraničných regiónoch a zlepšenie stavu životného prostredia a kvality životnej úrovne tu žijúcich ľudí. Skutočné fórum odborných stretnutí a výmen informácií bolo dané šiestimi 12-člennými pracovnými skupinami (legislatíva, ochrana vôd, odpadové hospodárstvo, ochrana ovzdušia, laboratória - merania, ochrana prírody).

V rámci projektu sa uskutočnili dve konferencie, úvodná sa konala v Miškovci 26. apríla 2005. Jej cieľom bolo získať podporu ústredných orgánov ochrany životného prostredia oboch štátov a predstaviť ciele spoločného projektu. Prednášky záverečnej konferencie konanej v Košiciach v dňoch 25. - 26. augusta 2005 boli zamerané na predstavenie činnosti slovenských úradov a inštitúcií pôsobiacich v rezorte životného prostredia. V období medzi dvoma konferenciami došlo k realizácii deviatich 2-dňových a troch 3-dňových študijných ciest na oboch stranách hraníc, počas ktorých sa uskutočnili jednania pracovných skupín, predstavenia inštitúcií a porovnávanie možností riešení odborných problémov. Uskutočnili sa aj stretnutia riadiacich pracovníkov, štatutárnych zástupcov partnerov projektu, s cieľom nadviazať kontakt s Krajským úradom životného prostredia v Prešove a Krajským úradom životného prostredia v Banskej Bystrici, ktoré neboli zainteresované v projekte, ale sú dotknuté hraničným územím a povodím maďarského partnera.

Počas návštev odzneli odborné prednášky z rôznych oblastí ochrany životného prostredia, porovnala sa legislatíva oboch štátov, spôsob správnych konaní a uskutočnili sa návštevy firiem. Počas kultúrnych a voľných programov sa prehĺbili osobné odborné kontakty medzi členmi pracovných skupín. Študijných ciest sa zúčastnili všetky pracovné skupiny. Výsledkom programu bolo oboznámenie odborných pracovníkov s úlohami územných orgánov ochrany životného prostredia na opačnej strane hraníc. Nadviazali sme



Exkurzia riadenej skládky komunálneho odpadu pri obci Bodrog-Keresztúr



Obhliadka zaplavenej oblasti medzi riekami Bodrogom a Tisou

spoločné kontakty na odbornej úrovni medzi jednotlivými odborníkmi na úseku ochrany životného prostredia a vytvorili spoločnú platformu na riešenie problémov. Pre verejnosť sme vydali publikácie. Správa o projekte obsahuje opis realizácie projektu, dvojazyčný konferenčný zväzok obsahuje fakty záverečnej konferencie. Bol vydaný trojazyčný farebný informačný zoišť s názvom *Zelené pásmo o štruktúre a úlohách maďarskej a slovenskej štátnej správy ochrany životného prostredia*.

V záujme realizácie cieľov definovaných v projekte, riadiaci výbor sa podľa našich predstáv premenil na slovensko-maďarský pohraničný výbor ochrany životného prostredia s územnou príslušnosťou pre Košický kraj a župu Borsod-Abaúj-Zemplén. Plánujeme spoločné stretnutia 2-krát ročne, a to po dvoch predsedaniach územných orgánov oboch štátov.

Na riešenie sú navrhnuté nasledovné témy:

1. Porovnanie a zosúladienie plánov regionálneho rozvoja z hľadiska konaní v ochrane životného prostredia.

2. Analýza údajov o stave životného prostredia, prístup k informáciám, aktualizácia bodových zdrojov znečisťovania životného prostredia, vytvorenie spoločnej databázy.

3. Zelený okrúhly stôl – výmena skúseností, školenia, konferencie, formovanie vedomia, spoločné výskumy a prieskumy.

4. Regionálne úlohy energetickej politiky - výber oblastí novej aplikácie obnoviteľných a nových zdrojov energie.

5. Zriadenie spoločného systému riadenia chránených území rozprestierajúcich sa na oboch stranách hraníc.

6. Vytvorenie spoločného dokumentu technických, riadiacich, usmerňujúcich opatrení, ktoré predchádzajú znečisťovaniu ovzdušia, vody, pôdy, predchádzanie cezhraničných vplyvov znečisťovania životného prostredia.

7. Vypracovanie spoločných plánov odstraňovania škôd vzniknutých po ekologických haváriách, regulačná činnosť v zasiahnutých oblastiach.

8. Odpadové hospodárstvo – oboznamovanie sa s novou legislatívou, technológiami na zhodnocovanie odpadu, riešenie otázok dovozu a vývozu odpadu, Bazilejský dohovor.

9. Zapojenie členov spoločnosti: možné spôsoby zapojenia verejnosti do riešenia ekologických problémov, zmapovanie už existujúcich slovensko-maďarských zmiešaných spoločenstiev a rozšírenie týchto kontaktov aj v oblasti ochrany životného prostredia.

O rokovaní pracovných skupín bude vydávaná raz ročne publikácia s názvom *Bez zelených hraníc*. Projekt sme spolu s maďarskými kolegami úspešne ukončili, veríme však, že nadviazaná spolupráca, rozšírená o ďalšie kraje na Slovensku, prinesie v budúcnosti svoje ovocie k spokojnosti občanov na oboch stranách hraníc.



Prednáška kolegyne zo Severomaďarského inšpektorátu životného prostredia a vodného hospodárstva z Miškolca

Ing. Oliver Kovács
prednosta KÚ ŽP Košice

Dokončenie zo s. 5

Rozsah odborných činností v SAŽP je pomerne rozsiahly. Vykonávajú sa v ústredí v Banskej Bystrici a v centrách, ktoré majú svoje sídlo aj na ďalších miestach (Bratislava, Prievidza, Žilina, Košice, Prešov). Niektoré činnosti sa vykonávajú v ďalších pobočkách (Trnava, Nitra, Banská Štiavnica) a strediskách environmentálnej výchovy. Vo väzbe na rozsah a umiestnenie činností bolo jednou z dôležitých a najzložitejších etáp vytvoriť organizačný model a zosúladiť procesy tak, aby bolo možné tento model sfunkčniť v intenciách požiadaviek EMS a QMS. Postupne sa vykreovalo viac ako štyridsať metodických pokynov, ktoré opisujú všetky dôležité procesy, ktorými sa realizujú činnosti na národnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni, pričom zákazníkmi sú predovšetkým ministerstvo životného prostredia, verejná správa, organizácie a inštitúcie v rámci SR a na medzinárodnej úrovni, ďalej verejnosť a vnútorné organizačné zložky SAŽP.

Popri vytvorení siete realizačných procesov a interakcie medzi nimi sa vygenerovali základné organizačné smernice na riadenie prvkov EMS a QMS a ďalšie dokumenty systémov manažérstva, zahŕňajúce registre environmentálnych aspektov, cieľov a programov, režimy riadenia životného prostredia, registre právnych a iných predpisov a registre cieľov kvality.

Posledným dokumentom, ktorý sa vypracoval, je Príručka systémov manažérstva, ktorá uvádza predmet, na ktorý sa obidva systémy vzťahujú a integrovaným spôsobom uvádza všetky dokumentačné postupy a opis interakcií medzi procesmi SAŽP, ktoré sa do systémov zahrnujú.

Po dvoch rokoch intenzívnej práce, vrátane vykonania interných auditov v rámci celej organizačnej štruktúry SAŽP a preskúmania vrcholovým manažmentom všetkých cieľov, ktoré si organizácia vytýčila k splneniu požiadaviek na získanie certifikácie, sa uskutočnil v priebehu 20. - 23. septembra 2005 externý audit vybranou certifikačnou spoločnosťou BVQI. SAŽP splnila všetky požiadavky medzinárodných noriem ISO 14001:2004 a ISO 9001:2000 a dňa 26. októbra 2005 získala certifikáty QMS a EMS podľa vyššie uvedených medzinárodných noriem.

Záver

Získaním certifikátov QMS a EMS sa SAŽP začlenila medzi organizácie v národnom a medzinárodnom merítku, ktoré deklarujú svoj záväzok zapojiť sa do zodpovedného riadenia svojich činností v súlade s trendami udržateľného rozvoja. Tento dobrovoľný prístup zároveň zaväzuje pokračovať v udržiavaní a zefektívňovaní postupov riadenia tak, aby sa naplňovala základná požiadavka oboch noriem, a tou je sústavné zlepšovanie, ktoré bude preverované formou ročných auditov BVQI, plniacich funkciu dohľadu nad sústavným dodržiavaním požiadaviek medzinárodných noriem. SAŽP získaním certifikátov QMS a EMS splnila zároveň požiadavku Európskej agentúry pre životné prostredie (EEA), aby ako člen, spracovateľ a dodávateľ požadovaných údajov vykonávala tieto činnosti na vysokej kvalitatívnej úrovni pod dohľadom tretej strany, ktorou je práve medzinárodne uznávaná certifikačná spoločnosť BVQI. EEA v tomto roku získala registráciu v Európskej schéme pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS). Je prvou odbornou organizáciou EÚ, ktorá sa začlenila do tejto európskej schémy. SAŽP je prvou odbornou organizáciou v rezorte ministerstva životného prostredia SR, ktorá má zavedený a certifikovaný systém environmentálneho manažérstva a zaraduje sa tak k VÚVH a GÚDŠ ako ďalšia organizácia, ktorá má zavedený a certifikovaný aj systém manažérstva kvality.

Ing. Emília Boďová
odbor environmentálneho manažérstva
SAŽP - COHEM Trnava